

BAUDŽIAMOJO IR CIVILINIO POVEIKIO PRIEMONĖS KONTROLIUOJANT NUSIKALTIMUS (1997)

Rėmėjai ir bendradarbiaujančios institucijos: Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas, Lietuvos teisės akademija (dab. Mykolo Romerio universitetas), Matematikos ir informatikos institutas

Tyrėjų grupė: A. Dapšys, E. Eitutytė, D. Jočienė, J. Malinauskaitė, R. Merkevičius, I. Michailovič.

Rėmėjai ir bendradarbiaujančios institucijos: Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas, Lietuvos teisės akademija (dab. Mykolo Romerio universitetas), Matematikos ir informatikos institutas

Tyrėjų grupė: A. Dapšys, E. Eitutytė, D. Jočienė, J. Malinauskaitė, R. Merkevičius, I. Michailovič.

MOKSLO DARBŲ
SAVADAS
1992 - 2006

Tyrimas buvo atliktas Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo remiamos mokslo programos „Nusikalstamumas ir kriminalinė justicija“ rėmuose, juo siekta parengti mokslinius metodinius pasiūlymus, kaip nustatyti Baudžiamojo ir Administracinio kodeksų sankcijų (poveikio priemonių) dydžių ribas ir tokiu būdu prisidėti prie nusikaltusiems asmenims taikomų priemonių efektyvumo didinimo.

Tyrimas atliktas remiantis pozicija, kad Baudžiamasis kodeksas yra konstitucinių vertybių gynimo instrumentas, todėl baudžiamųjų sankcijų dydžių nustatymo metodika gali būti grindžiama aksiologine nuostata, ir sankcijose numatomų bausmių dydžių ribos gali būti siejamos su tų sankcijų ginamų vertybių vieta konstitucinių vertybių skalėje ir joms proporcingos. Tuo tarpu vertinant galiojančią Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą nustatyta, kad straipsniai, ginantys tas pačias vertybes, kai kuriais atvejais išdėstyti skirtinguose Baudžiamojo kodekso specialiosios dalies skirsniuose, numatančiuose atsakomybę už nusikaltimus, kuriais kėsiamasi į skirtingus rūšinius objektus.

Kita vertus, dažnai ir ne visada pagrįstai tuo pačiu Baudžiamojo kodekso straipsniu yra ginamos kelios skirtingos vertybės. Dėl to iškreipiami rūšiniai nusikaltimų sankcijų dydžių intervalai bei vidurkiai. Be to, įstatymų leidėjas dažnai neįvertina to, kad Baudžiamasis kodeksas yra tik viena iš sudėtinių nusikaltimų prevencijos sistemos dalių. Maksimalios ir minimalios sankcijos bei bausmių rūšys turi būti nustatomos nagrinėjant visą prevencinių priemonių sistemą. Sankcijų griežtinimas, ignoruojant kitas sudėtines nusikaltimų prevencijos sistemos dalis, pačios sistemos efektyvumo padidinti negali. Tuo tarpu tyrimo rezultatai leido identifikuoti baudžiamosios politikos griežtinimo tendenciją, pasireiškiančią nepakankamai pagrįstu laisvės atėmimo lyginamosios dalies bei šios bausmės trukmės (vidurkio) didinimu. Kita vertus, tyrimas taip pat parodė, kad daugelis Baudžiamojo kodekso numatytų sankcijų yra per griežtos ir todėl teismai maksimalių jų dydžių beveik netaiko.

Tyrimo pagrindu parengta mokslinė metodinė priemonė „Baudžiamųjų sankcijų darna. Sistemos sukūrimo prielaidos“ (Vilnius, Teisės institutas, Matematikos ir informatikos institutas, 1998). Tyrimo rezultatai panaudoti rengiant Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso projektą.